

foreligge en Overdragelse til Kongen; de var privat Ejendomsret undergivne. Forholdet er, som det kan dokumenteres for hvert enkelt Len — og er der nogen, der ønsker Oplysninger om et enkelt Len, har jeg alle Oplysninger med Hensyn til deres Skøder o. s. v. her —, dette, at Lensbesiddelserne er sammenkøbte. En stor Del af dem er købt af Staten, en stor Del er overtaget paa Grund af Gæld, som Staten havde til vedkommende, og som den ikke paa anden Maade var i Stand til at betale. De er overdragne til de daværende Besiddere for forholdsvis store Købesummer, idet det meste af, hvad der blev solgt til disse Folk, er solgt til dem for 50 Rdl. pr. Td. Hartkorn, medens Prisen den Gang var 40 Rdl. for en Tønde veldreven og 25 for en Tønde ikke veldreven Hartkorn. Men de blev alle sammen, om jeg saa maa sige, flaaede af Staten paa denne Maade. Det gælder en stor Række af Lenene, men jeg anser det ikke for fornødent, medmindre man særlig skulde ønske det, at komme nærmere ind paa dette. Eksemplerne ligger for i lange Baner. Jeg kan for øvrigt henvise til West's Samling af Kronens Skøder, hvor man vil faa meget nøjagtige Oplysninger for hvert enkelt Gods under hvert enkelt Len med Hensyn til Maaden hvorpaa og Prisen hvorfor det er blevet overdraget af Staten til andre. Men at paastaa, at de er Statens Ejendomsret undergivne, er ganske forfejlet. Hvis der skulde være Tale om nogen Ret for Staten, er det naturligvis kun for de Godser, hvor der er Hjemfaldsret, og denne Hjemfaldsret — bevarer, det er en Værdi, men en Værdi af meget forskellig Art, og det vilde neppe være rigtigt at slaa alt i den samme Tønde. Der er Len, hvor der er saadant noget som 4 000 successionsberettigede — det gælder vistnok Frijsenborg, det er et Tal, der er nævnt for mig. Ved Aalholm er der 6—700, og der er andre, hvor der er 900 successionsberettigede. Jeg beder ærede Medlemmer tænke over, hvad denne Hjemfaldsret til Staten praktisk er værd. Jeg vil ikke give en blank Hundredekroneseddel for den. Nogen Støtte for, at disse Len med Hjemfaldsret skulde behandles paa særlig haard Maade, kan jeg just ikke se, der er i dette. Det burde i alt Fald undersøges i hvert enkelt Tilfælde, hvad Statens Ret er. Hvad det ærede Medlem bemærkede om Successionen og Arvegangsordenen, kommer jeg i en anden Sammenhæng tilbage til. Jeg skal ikke bestride, at vi i 1535 konfiskerede Kirkegods i stort Omfang. Jeg skal heller ikke paa nogen

Maade bestride, at man fra baade Statens og fra privat Side i de Tider tog nogenlunde haandfast paa pekuniære Spørgsmaal, saa haandfast, som jeg i alt Fald ikke senere har set det, og maaske oveni Købet endnu mere haandfast, end der synes at være Tendens til nu. Den svenske Reduktion under Karl den Ellevte skal jeg ikke komme særlig ind paa, men det er et historisk Faktum, at denne Reduktion var baade af det gode og det onde, den greb meget dybt, og den barberede vistnok paa Steder, hvor den ikke skulde have gjort det. Men det er selvfølgelig rigtigt, at den har været foretaget. Og noget lignende kan jeg for Resten føje til fandt Sted i Frankrig under Ludvig den Fjortende, — det var Colbert —, selv om man ikke dør tog saa haardt som i Sverige. Herhjemme havde vi en Reduktionskomité nedsat i 1671 eller 1672 med Hensyn til Afvikling af Regnskaberne for de gamle virkelige Len. Den førte ikke til noget. Men saa blev der nedsat en ny Reduktionskomité efter Griffenfeldts Fald, i 1676, og den førte til, at der faldt ret betydelige Summer til Statskassen. — om jeg mindes ret, fik man indkasseret 1/2 Million Rigsdaler. Det blev udtalt, at man var gaaet frem paa den Maade, at Kronen skrabede til sig alt, hvad den paa nogen Maade kunde, men den eftergav ikke en Daler. Derimod var det vanskeligt for dem, der havde Penge til gode hos Kronen, at faa deres Krav opfyldt. Vi har altsaa haft denne Reduktion, der gjorde op med, hvad der skyldtes til Staten paa dette Omraade. Men hvad er nu egentlig Synspunktet med Hensyn til dette Forhold? Er Majoratsretten betragtet som en Fordel for de vedkommende, synes det i alt Fald at være noget besynderligt, at Staten bagefter forlanger Betaling for et Privilegium, som den forlængst har givet, og som nu skal bortfalde. I den Retning har det ærede Medlem, der førte Ordet for mit Parti, fundet et meget prægnant Udtryk, som jeg fuldkommen kan billige. Og regner man det til Fordel for de vedkommende, at Majoratsretten bortfalder? I sidste Tilfælde vil jeg dog gøre opmærksom paa, at det er ikke Staten, men Oprettet af Majoratet, der har paalagt Baandet, enten med Statens særlige Samtykke, som ved Lenene, eller med Hjemmel i den almindelige Lovgivning, som ved Stamhuse og Fideikommisgodser. Det er derfor lidt vanskeligt at se Berettigelsen af et Magtbud, men det er saare forstaaeligt, at man søger en Ordning ad Overenskomstens Vej. Den højtærede Justitsministers Begrundelse ved Lovforslagets Forelæggelse forekommer mig